

Τοπική Γεωργία - Άμεσες πωλήσεις & Προϊόντα Νησιωτικής Γεωργίας

Κατερίνα Αλεξιάκη, Γεωπόνος

Διεύθυνση Ανάπτυξης Εργασιών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόσφατα δυο (2) εκθέσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σχετικά με τη σκοπιμότητα καθιέρωσης, σε επίπεδο ΕΕ, δύο (2) νέων προαιρετικών ενδείξεων για τα προϊόντα της τοπικής γεωργίας και των απευθείας πωλήσεων, καθώς και για τα προϊόντα της νησιωτικής γεωργίας.

Οι εκθέσεις αυτές προβλέπονται από τον Καν. (ΕΕ) 1151/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων.

Όσον αφορά στα προϊόντα της τοπικής γεωργίας και των απευθείας πωλήσεων, η έκθεση επικεντρώνεται στην δυνατότητα των παραγωγών να προσθέτουν αξία στα προϊόντα τους με τη νέα επισήμανση, λαμβάνοντας υπόψη και άλλα κριτήρια, όπως τη δυνατότητα μείωσης των εκπομπών

άνθρακα και των αποβλήτων, μέσω μικρής κλίμακας αλυσίδων παραγωγής και διανομής.

Από την έκθεση αυτή προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Υπάρχει ζήτηση για προϊόντα γεωργικής εκμετάλλευσης που πωλούνται στις βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων, καθώς και ανάγκη αναγνώρισής τους.
- Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών, όσον αφορά την ανάπτυξη των απευθείας πωλήσεων, που οφείλονται πιθανώς στις εθνικές και περιφερειακές διαφορές των δομών των εκμεταλλεύσεων, στους διαύλους διανομής και στις πολιτιστικές διαφορές.
- Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση, η ανάπτυξη των βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού,

αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με μέσα διαφορετικά, από ένα λογότυπο στην επισήμανση των προϊόντων. Σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο υπάρχουν ορισμένα μέσα που είναι διαθέσιμα, τα οποία όμως δεν εφαρμόζονται με συνέπεια. Οι εμπλεκόμενοι φορείς θεωρούν ότι ορισμένοι κανόνες της ΕΕ παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της τοπικής γεωργίας.

- Μια ενδεχόμενη νέα επισήμανση, θα πρέπει να είναι απλή και μη επαχθής για τους παραγωγούς, ενώ παράλληλα θα πρέπει να είναι ελέγξιμη και να διασφαλίζει επαρκή αξιοπιστία για τους καταναλωτές. Θα πρέπει επίσης να αποσκοπεί στη μείωση του κινδύνου σύγχυσης του καταναλωτή, παρότι η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, εφόσον εφαρμόζεται ορθά, επιτρέπει την ανάληψη δράσης έναντι παραπλανητικών πρακτικών.
- Μια νέα επισήμανση θα μπορούσε να προσδώσει προστιθέμενη αξία στα προϊόντα που προέρχονται από την τοπική γεωργία, αν εφαρμοστεί πέραν των απευθείας πωλήσεων και αν τα κράτη - μέλη μεριμνήσουν, ώστε να την ενσωματώσουν σε ή να τη συνδέσουν με άλλα μέτρα.

Αναφορικά με τα προϊόντα της νησιωτικής γεωργίας, στόχος της έκθεσης είναι να αποτελέσει μια εμπειροστατωμένη ανάλυση που θα επιτρέψει τη διεξαγωγή διαλόγου σχετικά με το αν η θέσπιση μιας προαιρετικής ένδειξης ποιότητας, αποτελεί το κατάλληλο μέσο που θα βοηθήσει τους παραγωγούς των νησιών να εξασφαλίσουν προστιθέμενη αξία στα προϊόντα τους και να καταστήσουν γνωστά στους καταναλωτές τα χαρακτηριστικά τους. Εξετάζει την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τις ιδιαιτερότητες της νησιωτικής γεωργίας, παρουσιάζει τα υφιστάμενα συστήματα επισήμανσης και διατυπώνει προβληματισμό, όσον αφορά τα πλεονεκτήματα της θέσπισης προαιρετικής ένδειξης ποιότητας.

Η τυχόν υιοθέτηση της ένδειξης “προϊόν νησιωτικής γεωργίας” θα αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος, χωρίς να αναφέρεται η ονομασία συγκεκριμένου νησιού, ούτε άλλο εικονιστικό σύμβολο π.χ. λογότυπο και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για την περιγραφή προϊόντων:

- που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης
- οι πρώτες ύλες των οποίων προέρχονται από νησιωτικές περιοχές.

Όσον αφορά στα μεταποιημένα προϊόντα, η μεταποίηση πρέπει να γίνεται σε νησιωτικές περιοχές στην περίπτωση που επηρεάζει ουσιαστικά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος.

Παρά το γεγονός ότι τα νησιά της ΕΕ έχουν κοινά χαρακτηριστικά από πλευράς γεωγραφίας, φυσικού, ανθρώπινου και κοινωνικού κεφαλαίου, που θα μπορούσαν ενδεχομένως να αποτελέσουν αντικείμενο μιας γενικής-οριζόντιας ένδειξης, οι γνώμες των κρατών-μελών και των εμπλεκόμενων φορέων δίστανται όσον αφορά στην προστιθέμενη αξία μιας τέτοιας ένδειξης.

Ως προαιρετικό μέσο, το οποίο συνεπάγεται σχετικά μικρή διοικητική, ελεγκτική και δημοσιονομική επιβάρυνση, η ένδειξη αυτή μπορεί να είναι κατάλληλη για ορισμένους παραγωγούς μικρής κλίμακας, ιδίως στα μικρά νησιά.

Από την άλλη πλευρά, υποστηρίζεται ότι υπάρχει κίνδυνος αποδυνάμωσης των ενδείξεων ΠΟΠ –ΠΓΕ, ενώ παράλληλα είναι δύσκολο να καταδειχθεί η ιδιαιτερότητα των χαρακτηριστικών των νησιωτικών προϊόντων (παραδοσιακή τεχνολογία, ιδιαίτερες κλιματικές συνθήκες, φύση των πρώτων υλών, κ.ά.) κυρίως σε σχέση με τα προϊόντα από τις παράκτιες περιοχές της ηπειρωτικής χώρας.

Δεδομένου ότι τα περισσότερα νησιωτικά προϊόντα δεν εξάγονται, αλλά πωλούνται στην τοπική αγορά ή στην ηπειρωτική χώρα του οικείου κράτους –μέλους, προβάλλεται το επιχείρημα ότι το θέμα της επισήμανσης θα μπορούσε να ρυθμιστεί καλύτερα σε επίπεδο κράτους-μέλους.

Όπως διαφαίνεται από την έκθεση, απέχουμε ακόμη πολύ από την υιοθέτηση οριζόντιας γενικής επισήμανσης για τα προϊόντα νησιωτικής γεωργίας, σε επίπεδο ΕΕ.

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να της διαβιβάσουν τις απόψεις τους και για τις δύο εκθέσεις.

*Πληροφορίες: Γενική Δ/ση Διασφάλισης Ποιότητας
Αγροτικών Προϊόντων
Διεύθυνση Ανάπτυξης Εργασιών
Ανδρον 1 και Πατησιών, 11257 Αθήνα
Τηλ: 210 8231 277 (εσωτ. 507)
e-mail agrocert@otenet.gr*